

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **Z. P.**, zast. JUDr. Vratislavem Klimentem, advokátem, se sídlem Dr. Skaláka 10, Přerov, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě - pobočka v Olomouci ze dne 28. 5. 2013, č. j. 73 Ad 28/2011 - 52,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Vratislavu Klimentovi, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v částce 1.573 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Náklady právního zastoupení žalobce nese stát.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 6. 10. 2011, č. j. KUOK 111236/2011, Krajský úřad Olomouckého kraje zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Magistrátu města Přerova (dále též „správní orgán prvního stupně“) ze dne 19. 8. 2011, č. j. HN/116346/2011. Správní orgán prvního stupně svým rozhodnutím zamítl žádost žalobce o obnovu řízení, jež bylo pravomocně ukončeno rozhodnutím ze dne 25. 1. 2011, č. j. 7170/2011/PRR, o odejmutí doplatku na bydlení.

Žalovaný v odůvodnění uvedl, že nebyly naplněny podmínky podle § 100 odst. 1 a 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, tedy nenastaly skutečnosti, jež by mohly být důvodem pro obnovu řízení, navíc nebyla dodržena lhůta pro podání žádosti o obnovu řízení. Podle žalovaného byl žalobci na základě jeho žádosti příspěvek na bydlení odňat dne 1. 12. 2010, neboť manželka žalobce získala finanční prostředky, v důsledku čehož přestali být žalobce a jeho manželka od prosince 2010 osobami v hmotné nouzi. Žalovaný odmítl námitku špatného zdravotního stavu žalobce, neboť nic nenasvědčovalo tomu, že by žalobce nemohl ve správním řízení samostatně vystupovat a hájit svá práva. Objektivní překážka samostatného vystupování žalobce nebyla zjištěna ani v řízení o obnově řízení. Žalobce si již dříve mohl zvolit zástupce, pokud byl přesvědčen, že nebyl schopen samostatně činit úkony. Žalovaný nesdílel přesvědčení žalobce o tom, že jeho zdravotní stav měl být v daném řízení přezkoumán znaleckým posudkem, neboť za dostatečný podklad pro rozhodnutí považoval potvrzení ošetřujícího lékaře. Vyžádání znaleckého posudku by odporovalo zásadě procesní ekonomie. Zdravotní stav žalobce není novou skutečností a nejde ani o skutečnost, která by měla vliv na rozhodnutí. Podle žalovaného není žádná ze skutečností uvedených v žádosti o obnovu řízení podřaditelná pod důvody pro obnovu řízení podle § 100 odst. 1 správního řádu. Nutnost splacení dluhů rodinným příslušníkům žalovaný rovněž neshledal důvodem pro obnovu řízení a dodal, že žalobce měl získané finanční prostředky využít k zabezpečení svých základních potřeb a nikoliv na úhradu dluhů. Žalovaný dále poukázal na to, že se žalobce domáhal obnovy řízení, ve kterém bylo plně vyhověno jeho návrhu.

Vzhledem k tomu, že s účinností od 1. 1. 2012 přešla na základě zákona č. 366/2011 Sb. působnost krajských úřadů rozhodovat o odvolání m. j. ve věcech dávek pomoci v hmotné nouzi na Ministerstvo práce a sociálních věcí, stalo se tímto dnem ministerstvo procesním nástupcem žalovaného Krajského úřadu Olomouckého kraje [srov. § 69 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), podle kterého žalovaným je správní orgán, který rozhodl v posledním stupni, nebo správní orgán, na který jeho působnost přešla]. Již v žalobním řízení tedy Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci, jako se žalovaným jednal místo Krajského úřadu Olomouckého kraje s Ministerstvem práce a sociálních věcí.

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci rozsudkem ze dne 28. 5. 2013, č. j. 73 Ad 28/2011 - 52, žalobu zamítl. V odůvodnění soud poukázal na to, že obnova řízení je mimořádným opravným prostředkem, a uvedl, že pojem „dříve neznámé skutečnosti“ je zapotřebí chápat v objektivním smyslu jako skutečnosti, které účastník řízení skutečně znát nemohl a nemohl je v původním řízení uplatnit. Soud se ztotožnil se žalovaným, který neshledal důvody pro nařízení obnovy řízení. Vyplacení doplatku důchodu manželce žalobce není skutečnost, kterou žalobce nemohl v původním řízení uplatnit. Tvrzení o nevyplácení dávek žalobce nijak neodůvodnil, nedoložil a neuvedl, jakým způsobem správní orgány porušily zákon. Nová není podle soudu ani skutečnost, že žalobce použil doplatek důchodu manželky na úhradu dluhů. Žalobce sám netvrdil nic, z čeho by bylo možné dovodit, že tyto skutečnosti nemohl uplatnit ve správním řízení o odnětí doplatku na bydlení. Žalobcovy důvody pro nařízení obnovy řízení neměly k řízení vztah a nesplňovaly ani zákonné podmínky skutkových zjištění pro obnovu řízení. Pokud jde o zdravotní stav žalobce, soud uvedl, že se k němu vyjádřil ošetřující lékař žalobce a popřel, že by žalobce nebyl orientovaný a odpovědný za své činy. Soud podotkl, že odnětí předmětné dávky nezáviselo na vůli žalobce a bylo o něm rozhodnuto na základě toho, že

po obdržení doplatku důchodu manželky přestal být žalobce osobou v hmotné nouzi. Soud navíc podotkl, že k nařízení obnovy řízení je třeba, aby splnění zákonných podmínek pro nařízení obnovy odůvodňovalo jiné řešení otázky, která byla předmětem rozhodování, přičemž v souzené věci nebylo splněno ani toto kriterium. Ze všech uvedených důvodů soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Ve včasné kasační stížnosti se žalobce (dále jen „stěžovatel“) neztotožnil s tvrzením, že mu byly dávky pomoci v hmotné nouzi odňaty na jeho vlastní žádost. Namítal, že takový krok by nikdy neučinil, neboť je osobou chatrného zdraví a bez právního vzdělání. Uvedl, že toliko podepsal předloženou listinu, aniž by byl poučen o následcích tohoto kroku. Soud dále bagatelizoval stěžovatelův zdravotní stav; stěžovatel přitom užívá léky ovlivňující jeho schopnost vnímat a tyto léky rovněž špatně snáší. Zamítnut byl i návrh na provedení důkazu znaleckým posudkem z oblasti zdravotnictví, který by komplexně odpověděl na sporné otázky ohledně zdravotního stavu stěžovatele a mohl objektivně prokázat, že stěžovatel nebyl schopen řádně převzít zásilku, která mu byla doručena fikcí. Soud nezohlednil ani fakt, že stěžovatel i jeho manželka byli zbaveni jakékoliv sociální pomoci po dobu 18 měsíců u stěžovatele a 7 měsíců u jeho manželky. V té době byli zcela odkázáni na pomoc a půjčky poskytnuté známými a rodinou, což je uvedlo do dlouhodobě nepříznivé situace. Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti a jejím doplnění. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatnil důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle kterého *„[k]asační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.“* Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil následující skutečnosti potřebné pro rozhodnutí o kasační stížnosti.

Rozhodnutím ze dne 25. 1. 2011, č. j. 7170/2011/PRR, správní orgán prvního stupně odňal stěžovateli dávku doplatek na bydlení od 1. 12. 2010. V odůvodnění uvedl, že se stěžovatel dne 5. 1. 2011 dostavil k úřednímu jednání a požádal o odnětí doplatku na bydlení od 1. 12. 2010, neboť jeho manželka v prosinci 2010 obdržela doplatek důchodu ve výši 91.740 Kč.

Podáním dne 29. 7. 2011 stěžovatel uplatnil návrh na obnovu řízení skončeného pravomocným rozhodnutím ze dne 25. 1. 2011, č. j. 7170/2011/PRR. Do protokolu dne 10. 8. 2011 doplnil, že správní orgán nevzal v úvahu skutečnost, že v době před obdržením doplatku k důchodu nebyla stěžovateli poskytována žádná sociální pomoc po dobu cca 18 měsíců a jeho manželce po dobu 7 až 8 měsíců. Aby mohli uspokojit své základní životní

potřeby, byli nuceni se zadlužit. Doplatek důchodu použili k částečné úhradě vzniklého dluhu.

Podle sdělení MUDr. L. K., všeobecného praktického lékaře, je stěžovatel na všech opakovaných kontrolách velmi orientovaný, vše chápe a jeho zdravotní stav v žádném případě není takový, že by nebyl schopen posoudit své činy a nést za ně odpovědnost.

Rozhodnutím ze dne 19. 8. 2011, č. j. HN/116346/2011, správní orgán prvního stupně zamítl žádost žalobce o obnovu řízení pravomocně ukončeného rozhodnutím ze dne 25. 1. 2011, č. j. 7170/2011/PRR. V odůvodnění správní orgán prvního stupně neshledal splnění podmínek pro nařízení obnovy řízení ani dodržení lhůty pro podání žádosti. Dále uvedl, že u ošetřujícího lékaře stěžovatele bylo zjištěno, že užívání velkého množství léků v žádném případě nevyvolává iracionálnost jeho myšlení.

Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel odvolání, o němž rozhodl Krajský úřad Olomouckého kraje žalobou napadeným rozhodnutím ze dne 6. 10. 2011, č. j. KUOK 111236/2011, sp. zn. KÚOK/101651/2011/OSV-SP/7204.

Na základě takto zjištěného skutkového stavu posoudil Nejvyšší správní soud jednotlivé námitky stěžovatele a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle § 100 odst. 1 správního řádu *„[ř]ízení před správním orgánem ukončené pravomocným rozhodnutím ve věci se na žádost účastníka obnoví, jestliže a) vyšly najevo dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy, které existovaly v době původního řízení a které účastník, jemuž jsou ku prospěchu, nemohl v původním řízení uplatnit, anebo se provedené důkazy ukázaly nepravdivými, nebo b) bylo zrušeno či změněno rozhodnutí, které bylo podkladem rozhodnutí vydaného v řízení, které má být obnoveno, a pokud tyto skutečnosti, důkazy nebo rozhodnutí mohou odůvodňovat jiné řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování.“*

Obnova řízení je mimořádným opravným prostředkem prolamujícím účinek právní moci rozhodnutí. Okamžik právní moci je přitom důležitým momentem z hlediska právní jistoty a stability všech subjektů veřejné správy. Do pravomocného rozhodnutí je proto možno zasáhnout jen za zcela mimořádných a zákonem striktně specifikovaných podmínek. Správní řád proto důvody pro povolení obnovy stanovuje taxativním způsobem. Teprve za splnění zákonem stanovených podmínek má účastník řízení právní nárok na povolení obnovy řízení.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu *„[c]itované ustanovení slouží k odstranění nedostatků ve zjištění skutkového stavu, které byly způsobeny tím, že nebyly známy všechny skutečnosti a důkazy nutné pro náležité posouzení věci. Při uplatnění tohoto důvodu obnovy řízení je tedy nutné označit skutečnosti a důkazy, které existovaly již v době původního správního řízení, avšak byly správním orgánům neznámé, a které by vedly k takovému zjištění stavu věci, jež by vzbudilo pochybnost o správnosti pravomocného rozhodnutí* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 5. 2010, č. j. 6 As 39/2009 - 74, publikovaný pod č. 2144/2010 Sb. NSS).

Nejvyšší správní soud shledal, že žádný ze stěžovatelem uplatněných důvodů pro obnovu řízení neodpovídá požadavkům ustanovení § 100 odst. 1 správního řádu, neboť se

jedná o skutečnosti, které stěžovatel mohl uplatnit v původním pravomocně skončeném řízení, nebo tyto skutečnosti nemohou odůvodňovat jiné řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování.

Stěžovatel totiž již před vydáním rozhodnutí o odnětí doplatku na bydlení věděl, že doplatek důchodu s manželkou použili na úhradu dluhů; sám tvrdí, že se tak stalo v prosinci 2010. Stejně tak stěžovatel v dané době věděl, že před vyplacením doplatku důchodu byl on i jeho manželka po dobu několika měsíců bez jakékoliv sociální pomoci. Musel si být rovněž vědom svého zdravotního stavu. Všechna tato tvrzení stěžovatel mohl uplatnit již v okamžiku, kdy správnímu orgánu prvního stupně oznamoval, že jeho manželce byl vyplacen doplatek důchodu, tj. v prosinci 2010, resp. počátkem ledna 2011, a proto nemohou být důvodem pro obnovu řízení ve smyslu ustanovení § 100 odst. 1 správního řádu.

Další stěžovatelem uplatněné skutečnosti nemohly obstát jako důvody pro obnovu řízení, neboť nebyly způsobilé ovlivnit řešení právní otázky, která byla předmětem pravomocného rozhodnutí napadeného žádostí o obnovu řízení. Tímto rozhodnutím správní orgán prvního stupně odňal stěžovateli dávku doplatek na bydlení od 1. 12. 2010. Stěžovatel nebyl v rozhodném období osobou v hmotné nouzi ve smyslu ustanovení § 2 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, neboť jeho manželka, tj. společně posuzovaná osoba, obdržela doplatek důchodu ve výši 91.740 Kč. Vzhledem k tomu, že stěžovatel v rozhodném období nesplňoval podmínky pro vznik nároku na doplatek na bydlení, správní orgán prvního stupně nemohl rozhodnout jinak než vyslovit, že se dávka odnímá. Podle názoru Nejvyššího správního soudu proto není podstatné, zda stěžovatel požádal o odnětí dávky, či nikoliv. Při absenci takové žádosti by správní orgán prvního stupně musel rozhodnout o odnětí dávky z úřední povinnosti. Rovněž není podstatné, jakým způsobem bylo předmětné rozhodnutí stěžovateli doručeno; fikce doručení nemá žádný vliv na výrok a obsah rozhodnutí o odnětí dávky.

Pokud jde o zdravotní stav stěžovatele, Nejvyšší správní soud ve shodě se správními orgány a krajským soudem považuje za dostačující vyjádření praktického lékaře, jehož pacientem stěžovatel v dané době byl. MUDr. K. hodnotil stěžovatele jako velmi orientovaného a schopného posoudit své činy a nést za ně odpovědnost. Ani sám stěžovatel svým jednáním v průběhu správního řízení i řízení před soudy nezavdal příčinu k pochybnostem o své způsobilosti samostatně jednat a hájit své zájmy. Stěžovateli navíc nic nebránilo v tom, aby se v řízení nechal zastoupit, což také později - v řízení o žádosti o obnovu řízení - učinil. Za dané procesní situace proto podle názoru Nejvyššího správního soudu nebylo třeba vyhotovovat znalecký posudek o zdravotním stavu stěžovatele.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že krajský soud zcela správně vyhodnotil, že skutečnosti, které stěžovatel uvedl v žádosti o obnovu řízení, nejsou nové, dříve neznámé, a že se ani nejedná o skutečnosti, které stěžovatel nemohl v původním řízení uplatnit. K tomu Nejvyšší správní soud doplňuje, že stěžovatelova tvrzení nemohla ani ovlivnit řešení otázky, jež byla předmětem pravomocně skončeného řízení. Je tedy nesporné, že zákonné důvody pro obnovu řízení o odnětí dávky doplatek na bydlení nebyly splněny.

Stěžovatelem namítané nesprávné posouzení právní otázky Nejvyšší správní soud nezjistil, důvodnost kasačních námitek tedy nebyla prokázána. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost stěžovatele proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě - pobočka v

Olomouci ze dne 28. 5. 2013, č. j. 73 Ad 28/2011 - 52, podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl jako nedůvodnou.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 věty první a § 120 s. ř. s. Úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly a stěžovatel nebyl v řízení úspěšný, žádný z účastníků proto nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

Odměna soudem ustanovenému zástupci stěžovatele a náhrada jeho hotových výdajů byla stanovena podle vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. Zástupce stěžovatele učinil v řízení o kasační stížnosti jeden úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu (doplnění kasační stížnosti), za který mu náleží odměna ve výši 1.000 Kč podle § 9 odst. 2 a § 7 advokátního tarifu a režijní paušál podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu ve výši 300 Kč. Zástupce stěžovatele je plátcem daně z přidané hodnoty, a proto se podle § 35 odst. 8 s. ř. s. odměna zvyšuje o částku odpovídající této dani, která činí 21 % z částky 1.300 Kč, tj. 273 Kč. Zástupci stěžovatele bude vyplacena částka 1.573 Kč z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Náklady právního zastoupení stěžovatele, který je osvobozen od soudních poplatků, nese stát (srov. § 35 odst. 8 a § 60 odst. 4 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. srpna 2013

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu